

української міліції має стати боротьба з корупцією як у країні в цілому, так і всередині цієї структури зокрема.

Оскільки значна кількість відомчих правових норм, які регулюють діяльність міліції, одержує критичні відгуки, то пріоритетними у цій сфері мають стати законодавчі акти, як такі, що виражають волю народу щодо правоохоронних органів нашої держави.

Отже, для досягнення цілей, що стоять перед органами внутрішніх справ України на сучасному етапі розвитку, необхідне виконання таких умов:

- створення правової бази, яка виражає волю суспільства відносно міліції;
- організація управління з боку вищої центральної влади, а також органів місцевого самоврядування;
- соціальна довіра;
- укомплектованість особовим складом і наявність у нього здібностей, адекватних завданням, що вирішуються;
- достатнє фінансування і забезпечення необхідними засобами озброєння, зв'язку, транспорту, криміналістичної техніки тощо.

Спеціальна конфіскація: позитивні та негативні аспекти її застосування

Шапошник І.Г., студент ННІЗН НАВС

Науковий керівник: кандидат юридичних наук, доцент *Мостепанюк Л.О.*

В сучасному суспільстві та в умовах євроінтеграції інститут покарання є дуже важливим і тому постійно зазнає змін. Так 18.04.2013 року було прийнято Закон України [№ 222-УП](#) «Про внесення змін до Кримінального та Кримінального процесуального кодексів України стосовно виконання [Плану дій щодо лібералізації Європейським Союзом візового режиму для України](#)». Відповідно цьому закону, до Кримінального кодексу України (далі - КК) вводиться нове поняття - спеціальна конфіскація.

Згідно ст. 96-1 КК, спеціальна конфіскація - це примусове безоплатне вилучення за рішенням суду у власність держави грошей, цінностей та іншого майна у випадках, визначених КК, за умови вчинення злочину, передбаченого [ст. 354 та ст.ст. 364, 364-1, 365-2, 368-369-2](#) розділу XVII Особливої частини КК або суспільно небезпечного діяння, що підпадає під ознаки діяння, передбаченого зазначеними статтями [1].

Застосування спеціальної конфіскації буде мати місце у випадках, коли гроші, цінності та інше майно: одержані внаслідок вчинення злочину та/або є доходами від такого майна; призначалися (використовувалися) для схилення особи до вчинення злочину, фінансування та/або матеріального забезпечення злочину або винагороди за його вчинення; були предметом злочину, крім тих, що повертаються власнику (законному володільцю), а у разі, коли його не встановлено, - переходять у власність держави; були підшукані, виготовлені, пристосовані або використані як засоби чи знаряддя вчинення злочину, крім тих, що повертаються власнику (законному володільцю), який не знав і не міг знати про їх незаконне використання [2].

Згідно ч.3 ст. 96-2 КК спеціальна конфіскація застосовується також у разі, коли особа не підлягає кримінальній відповідальності у зв'язку з недосягненням віку, з якого може наставати кримінальна відповідальність, або неосудністю, або звільняється від кримінальної відповідальності чи покарання з підстав, передбачених КК, крім звільнення від кримінальної відповідальності

у зв'язку із закінченням строків давності [1]. На нашу думку, зазначене законодавче положення є не зовсім правильним, адже нелогічним є застосування спеціальної конфіскації до осіб, що не досягли віку, з якого може наставати кримінальна відповідальність або які є неосудними через відсутність у їх діях складу злочину.

Також ч. 4 ст. 96-2 КК зазначає, що гроші, цінності та інше майно, передані особою, яка вчинила злочин або суспільно небезпечне діяння, що містить ознаки злочину, передбаченого КК, іншій фізичній або юридичній особі, підлягають спеціальній конфіскації, якщо особа, яка прийняла майно, знала або повинна була знати, що таке майно одержано внаслідок вчинення злочину, передбаченого ст. 354 та ст.ст. 364, 364-1, 365-2, 368-369-2 розділу XVII Особливої частини КК, або суспільно небезпечного діяння, що підпадає під ознаки діяння, передбаченого зазначеними статтями [1].

Тобто, спеціальній конфіскації підлягають предмети, засоби та знаряддя вчинення злочину, незалежно від того, належать вони засудженому чи іншій особі, яка може бути не причетною до вчинення злочину. Таким чином, спеціальна конфіскація фактично може бути застосована до майна невинних у вчиненні злочину осіб. Так, наприклад, суд може не врахувати докази про непричетність до вчинення злочину такою особою і застосувати до належного їй майна спеціальну конфіскацію. Відповідно до ст. 393 КПК України, оскаржити такий вирок в межах застосування спеціальної конфіскації зазначена вище особа не матиме можливості, оскільки не входить до переліку осіб, які мають право його оскаржити [3]. На нашу думку, такий підхід законодавця може призвести до порушення конституційних прав людини та потребує більш ретельної уваги та досконалого тлумачення.

Таким чином, підсумовуючи вищезазначене можна зробити наступні висновки. Беззаперечним позитивом вище зазначеного закону є те, що із внесеними змінами суд може конфіскувати майно, яке винна особа у будь якій формі надала родичам (переписала, подарувала, продала тощо), чи іншим особам або таке майно було придбане за гроші, здобути злочинним шляхом. Такі зміни суттєво можуть вплинути на зменшення корупції, адже особа може втратити все майно, незалежно від того, коли воно було придбане і це буде значним стримуючим фактором від вчинення злочинних дій.

Але вказаний закон також має багато негативних аспектів. Найвагомішим з них є той факт, що під його дію можуть потрапити не причетні до вчиненого злочину особи, які є зовсім незахищеними від свавілля правоохоронних та судових органів.

Також зовсім не зрозумілим залишається питання доцільності застосування спеціальної конфіскації у разі, коли особа не підлягає або звільняється від кримінальної відповідальності чи покарання.

Великою проблемою залишається питання незалежності судової гілки влади в Україні. За таких обставин з'являється можливість використання спеціальної конфіскації як засобу тиску чи способу позбавлення майна у вибірковому порядку.

Список використаних джерел:

1. Кримінальний кодекс України. [Електронний ресурс] <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>
2. Закон України № 222-VII «Про внесення змін до Кримінального та Кримінального процесуального кодексів України стосовно виконання Плану дій щодо лібералізації Європейським Союзом візового режиму для України» [Електронний ресурс] <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/222-18>
3. Кримінальний процесуальний кодекс. України [Електронний ресурс] <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/4651-17>